

Siniša MORAVAC*
*Student master studija
Pravnog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu*

Pregledni članak
UDK: 343.13
Primljeno: 01. aprila. 2018. god.

O CILJEVIMA KRIVIČNOG POSTUPKA

Istraživanjem ciljeva krivičnog postupka autor konstatuje da krivični postupak karakteriše mnoštvo ciljeva. Sve ciljeve autor svrstava u dve grupe. Prvu grupu čine opšti ciljevi krivičnog postupka, a druga grupa obuhvata posebne ciljeve koji se vezuju za krivičnu proceduru, i to na primer – ciljeve stranaka u postupku i šire posmatrano ciljeve svih subjekata koji u postupku na bilo koji način učestvuju, ciljeve pojedinih faza i stadijuma postupka itd. Kao predmet ovog rada autor je, takođe, odredio analizu ciljeva krivičnog postupka u kontekstu njegove legitimnosti i hijerarhijskog odnosa ciljeva krivične procedure.

Autor objašnjava da ciljevi krivičnog postupka moraju biti zasnovani na opštim društvenim ciljevima poput pravde, istine, pravičnosti itd., što je neophodno iz dva razloga. Prvo, opšte društvene vrednosti determinišu ciljeve postupka, drugo, opšte društvene vrednosti daju neophodnu dozu legitimiteta. Zaključno se konstatuje da su krivični postupci koji nisu konstruisani tako da uvažavaju oba razloga veoma problematični.

Ključne reči: krivični postupak, ciljevi, istina, legitimnost

---

* E-mail: moravacsinisa1994@gmail.com

1. Opšti i posebni ciljevi krivičnog postupka

Krivični postupak je neophodno posmatrati kao veoma složen mehanizam sastavljen od mnoštva delova koji su u posrednoj ili neposrednoj vezi. Polazeći od toga, sasvim je očigledno, ali i logično, da krivični postupak ima mnogo ciljeva. Stoga je, i u kontekstu krivičnog postupka, sasvim primerena konstatacija da je: svaka radnja u načelu mnogociljna jer služi postizanju bar dva cilja: glavnom, daljem i bližem, sporednom cilju čije je ostvarenje samo nameravano sredstvo za postizanje glavnog cilja (Kotarbinski, 1964: 93). Dakle, pojedini ciljevi su svojstveni krivičnom postupku kao celini, a pojedini njegovim sastavnim delovima.

Takođe, to znači i da se krivični postupak, ali i njegovi delovi, javlja kao sredstvo za ostvarenje određenih ciljeva. U daljem tekstu rada krivični postupak tretiraćemo u tom smislu, što će proizlaziti i iz konteksta daljih izlaganja. Na ovom mestu smatramo celishodnim da odredimo cilj, i to kao *željeni, postavljeni rezultat ili vrednost, koji subjekat nastoji da postigne (ostvari) upotrebom određenih sredstava*.

Pre detaljnijih izlaganja o ciljevima moramo učiniti određene napomene o karakteristikama dva aktuelna modela krivičnog postupka, a to su, s jedne strane, adverzijalni (angloamerički) krivični postupak, i s druge strane, mešoviti (evropskokontinentalni) krivični postupak. Iz tih karakteristika proističu, između ostalog, i veoma značajne razlike u ciljevima pomenutih modela krivičnog postupka.

Sumarno govoreći i prihvatajući konstataciju koju je iznela Bajović, ukazujemo na to da se osnovna linija razgraničenja mešovitog i adverzijalnog postupka nalazi u aktivnostima i ovlašćenjima procesnih subjekata tokom glavnog pretresa. Angloamerički model suđenja kao stranačkog spora podrazumeva dokazno aktivne stranke i dokazno pasivan sud koji se ne meša u izvođenje dokaza, dok evropskokontinentalni model podrazumeva dokazno aktivnog sudiju, koji ne samo da određuje koji će se dokazi izvesti i kojim redosledom nego i aktivno učestvuje u njihovom izvođenju (Bajović, 2012: 832). Takođe, sud donosi odluku samo na osnovu izvedenih dokaza koje su stranke predložile, tokom postupka rukovodi postupkom, ali ostaje pasivan u pogledu utvrđivanja istine i prava na izvođenje dokaza (Jovančević, 2012: 847).

Prema tome, u adverzijalnom postupku sud je pasivan, on samo nadzire dokazni „dvojoj“ stranaka. Na osnovu izvedenih dokaza donosi odluku, ali sam ne predlaže izvođenje dokaza. Drugim rečima, u adverzijalnom postupku sud se stara samo o tome da krivični postupak bude fer i u granicama zakona. Smatramo da to nije dovoljno za utvrđivanje istine,¹ jer bez obzira na to koliki se trud

---

1 O tipovima krivičnih postupaka u kontekstu utvrđivanja istine, a samim tim i ciljeva krivičnog postupka, videti više u: Damaška, 1973: 578–584; Krapac, 1995: 65–66.

na normativnom nivou ulaže da se postigne jednakost stranaka, to ipak nije dovoljno, te je praktično uvek dominantniji položaj jedne od procesnih stranaka. Upravo zbog ovih karakteristika adverzijalnog postupka konstatujemo da je cilj postupka pravično rešenje zahteva stranaka. Ukoliko pođemo od činjenice da se o postizanju pravičnosti stara sud, ali samo na osnovu onoga što mu stranke prezentuju, osnovano se možemo zapitati da li uvek ima mesta za istinu. Tim pre što jednakost stranaka nikada nije moguće *de facto* postići.

S druge strane, jedna od karakteristika mešovitog postupka jeste dokazno aktivan sud. Svojim angažovanjem, predlaganjem dokaza, u velikoj meri doprinosi utvrđivanju istine. Time je, naravno, na adekvatan način praktično realizovano i krivično materijalno pravo.

U radu ćemo se baviti isključivo problematikom ciljeva (klasičnog) mešovitog postupka! Ciljeve ćemo analizirati samo na teorijskom nivou, bez osvrta na normativnu regulativu krivične procedure bilo koje zemlje, pa tako i Republike Srbije.

1.1. Opšti ciljevi krivičnog postupka

1.1.1. Prikaz opštih ciljeva krivičnog postupka prema shvatanjima pojedinih autora

Polazeći od cilja, odnosno bolje rečeno ciljeva krivičnog postupka kao celine (koje bismo još mogli nazvati *opštim ciljevima*), ukazaćemo na shvatanja pojedinih autora.

1. Tako Vasiljević konstatuje da je opšti cilj krivičnog procesa omogućavanje primene materijalnog krivičnog prava na konkretan slučaj, to jest utvrđivanje putem sudske odluke osnovanosti krivičnog zahteva izloženog u optužbi, i ostalih uzgrednih zahteva. Pored ovog neposrednog, krivični proces ima i opšti konačni (udaljeni) cilj, koji je istovetan sa ciljem krivičnog materijalnog prava, čijem ostvarenju krivični proces služi, a sastoji se u odbrani ili obezbeđenju društvenog poretka od kriminaliteta. Pravila krivičnog postupka treba da obezbede represiju i istovremeno osiguraju da niko nevin ne bude osuđen pre nego što se na propisan način utvrdi da je kriv. To ne podrazumeva samo da neko ko je nevin ne bude nepravedno gonjen i osuđen nego i da se pravom izvršiocu garantuje da neće podnositi ništa teže ni gore od onoga što po zakonu treba da podnese. Osim ovog opšteg cilja, postoje i posebni ciljevi pojedinih stadijuma i faza postupka koji se uklapaju u opšti cilj (Vasiljević, 1970: 15).

2. Grubač piše da je *neposredni* cilj krivičnog postupka da se utvrdi da li u konkretnom slučaju sumnje postoje stvarni i pravni uslovi za primenu materijalnog

krivičnog prava, to jest da li je izvršeno krivično delo, pa ako jeste, da li ga je izvršio okrivljeni i ako jeste da li postoje uslovi da mu se izrekne krivična sankcija predviđena zakonom. Osim ovog cilja, krivični postupak ima i *konačan* cilj, a on se u potpunost podudara s opštim ciljem krivičnog materijalnog prava i sastoji se u odbrani društvene zajednice od kriminala (Grubač, 2004: 27).

3. Škulić svrhu krivičnog procesnog prava u materijalnom smislu određuje u vezi s ciljem krivičnog materijalnog prava. On ukazuje na to da se opštim delom krivičnog prava ustanovljava opšti pojam krivičnog dela, utvrđuju uslovi koji su neophodni da bi postojalo protivpravno delo utvrđeno zakonom kao krivično delo i krivica, te definiše sistem krivičnih sankcija, dok posebni deo sadrži određene inkriminacije. Međutim, da bi se u konkretnom slučaju moglo utvrditi da li postoji krivično delo ili ne, da li je lice kojem je delo stavljeno na teret zaista to delo učinilo i ako jeste, koja će mu se krivična sankcija izreći, potrebno je i postojanje pravila krivičnog postupka. Iz tog razloga se kao *neposredna svrha* krivičnog procesnog prava može odrediti potreba stvaranja normativnih uslova za ispunjenje osnovnih zahteva krivičnog materijalnog prava. Takođe, Škulić ukazuje i na to da krivično procesno pravo ima i *poseban cilj* u formalnom smislu, a on se ogleda u neophodnosti kreiranja potrebnih normativnih uslova da svi krivičnoprocesni subjekti postupka mogu na zakonit način, u krivičnom postupku, da ostvare svoja prava, ali se mora omogućiti i da ti subjekti realizuju svoje dužnosti koje su elementi njihovog procesnog statusa (Škulić, 2013: 6).

S obzirom na to da pomenuti autor ističe da krivično procesno pravo ima „i poseban cilj“, smatramo da se njegova prethodna izlaganja o *neposrednoj svrsi* krivičnog procesnog prava mogu smatrati izlaganjima o neposrednom cilju krivičnog procesnog prava.

Kako je krivično procesno pravo grana prava koja, u suštini stvari, normira krivični postupak, ciljevi krivičnog procesnog prava su ujedno i ciljevi krivičnog postupka. Imajući u vidu rečeno, smatramo da je, u kontekstu Škulićevih zapažanja i izlaganja, neposredni cilj krivičnog postupka ispunjenje osnovnih zahteva krivičnog materijalnog prava, dok je poseban cilj krivičnog postupka zakonita realizacija prava i dužnosti koja pripadaju procesnim subjektima s obzirom na njihov procesni status.

4. Marković konstatuje sledeće: „Cilj radnja Krivičnog Postupka jeste, na prvom mestu, utvrđivanje postojanja kaznenog zahteva države, iznetog u tužbi, i to putem odluke za to naročito određene vlasti, a za tim, na drugom mestu, izvršenje toga kaznenog zahteva države u slučaju da je odlukom utvrđeno da on postoji. Da se kazneni zahtev države može ostvariti, potrebno je najpre da se utvrdi u pojedinom konkretnom slučaju da li država ima pravo na kaznu. Da li je jedno

krivično delo izvršeno i ko ga je izvršio, ima se naći samo Krivičnim Postupkom. Kako za krivično delo može biti kažnjen samo onaj, koji ga je odista izvršio, to znači da se u postupku ima naći materijalna istina. U tome cilju država je dužna da prikupi, ispita i oceni sve momente iz kojih se može videti, da li postoji jedno krivično delo, ko ga je izvršio, da li je izvršilac vin i na koju kaznu država ima prava. U celokupnom tome istraživanju osnovicu, dakle, čini materijalna istina, koja je u krajnjoj liniji i cilj Krivičnog Postupka“ (Marković, 1930: 3).

Dakle, prema Markoviću, cilj krivičnog postupka je utvrđivanje postojanja kaznenog zahteva države, zasnovanog na krivičnom delu koje je predmet optužnog akta, ali u svakom slučaju utvrđenog sudskom odlukom. Nakon toga, sledeći cilj je izvršenje odlukom utvrđenog zahteva države. Ipak, naglašava se da izvršenje odluke suda ne spada u krivični postupak u užem smislu, jer tu i nema suda i stranaka, već je tu samo reč o osuđeniku i o izvršnoj vlasti. Zbog toga je izvršenje odluke suda završni deo krivičnog postupka u širem smislu (Marković, 1930: 5). S obzirom na to da za krivično delo može biti sankcionisan samo onaj koji ga je zaista izvršio, u krivičnom postupku neophodno je utvrditi istinu, odnosno, kako pomenuti autor piše, materijalnu istinu. Iz tog razloga se, u krajnjoj liniji, i materijalna istina javlja kao cilj krivične procedure. Ukratko rečeno, ciljevima krivičnog postupka mogu se smatrati: ostvarivanje (oživotvorenje) zahteva krivičnog materijalnog prava i utvrđivanje (materijalne) istine.

5. Živanović ističe da procesne radnje u svom skupu imaju jedan opšti cilj, to je cilj postupka kao celine, to jest opšti procesni cilj. Taj cilj je utvrđivanje postojanja procesnog pravnog zahteva, to jest prava i dužnosti države na krivičnu sankciju. To je *posredni* ili krajnji cilj procesne radnje. Osim ovog cilja, treba razlikovati *neposredni* ili prvi posebni cilj procesnih radnji. Posebni cilj procesne radnje je vršenje prava i dužnosti procesnog subjekta. Bez značaja je da li je to vršenje, objektivno posmatrano, upravljeno na ostvarivanje opšteg procesnog cilja, ili je za njega bez koristi ili je čak za njega štetno (Živanović, 1941: 16).

U kontekstu našeg rada mišljenje Živanovića je naročito značajno. Pre svega, ono ukazuje na postojanje opšteg cilja krivičnog postupka, a to je utvrđivanje postojanja prava države na krivičnu sankciju. Takođe, ukazuje i na to da svaka procesna radnja, posmatrana zasebno, ima sopstveni cilj, koji može da doprinosi opštem cilju, bude bez značaja za njega ili ide na njegovu štetu. Detaljnije ćemo o tome govoriti dalje u radu.

6. Bejatović piše o opštem zadatku krivičnog procesnog prava, te ukazuje na to da je taj zadatak rasvetljenje i rešenje krivične stvari u razumnom roku i primena materijalnog krivičnog prava na tako rasvetljenu i rešenu krivičnu stvar (Bejatović, 2016: 30).

Zadatak krivičnog procesnog prava ujedno je i zadatak krivičnog postupka. Ono što je određeno kao zadatak kojem se stremiti, ujedno je i cilj koji se nastoji ostvariti.

7. Simić Jekić konstatuje da je krivični postupak uvek bio sredstvo za suzbijanje kriminaliteta (Simić Jekić, 1982: 3).

Ukoliko se određeno sredstvo, u ovom slučaju krivični postupak, koristi za suzbijanje kriminaliteta, sasvim je nesporno i očigledno da je njegov cilj suzbijanje kriminaliteta.

8. Weigend piše da su ciljevi evropskokontinentalnog krivičnog postupka sprovođenje krivičnog prava, stvaranje osnova za fer suđenje, ponovno uspostavljanje socijalnog mira, ili jednostavno utvrđivanje istine o krivičnom događaju (Weigend, 2011: 389).

9. Prema Petersu krivični postupak je bogat napetostima i suprotnostima. Cilj krivičnog postupka je zaštita prava. Krivični postupak je usmeren na pravednost, što podrazumeva ispunjenje dva uslova: istinito istraživanje događaja i ličnosti osumnjičenog i izricanje presude na osnovu sprovedenog istraživanja (Peters, 1985: 80).

Iz izloženog zaključujemo da svi pomenuti autori ciljeve krivičnog postupka (kao celine) svode na primenu krivičnog materijalnog prava, zaštitu društva od kriminaliteta, pravednost, utvrđivanje istine, stvaranje osnova za fer suđenje i slično.

1.1.2. Parametri od značaja za određenje opštih ciljeva krivičnog postupka

Smatramo da je za određenje opštih ciljeva krivičnog postupka neophodno imati u vidu dva parametra:

1) Odnos krivičnog procesnog prava (a time i krivičnog postupka) s krivičnim materijalnim pravom. Na osnovu ovog parametra konstatujemo da je krivično procesno pravo neophodno za *praktično realizovanje (oživotvorenje) krivičnog materijalnog prava*. Stoga je to cilj krivičnog postupka. Krivično materijalno pravo bi bez krivičnog postupka ostalo samo mrtvo slovo na papiru koje ne bi imalo svoje praktične manifestacije u stvarnosti. Drugim rečima, krivično pravo ostalo bi samo na teorijskom nivou, što pokazuje da krivični postupak nije sam sebi cilj. Smatramo da ovaj cilj u potpunosti obuhvata i zaštitu društva od kriminaliteta, koju pojedini autori posebno ističu, jer je ona nesporno cilj krivičnog materijalnog prava.

2) Obaveze, odnosno zahtevi koji se postavljaju pred krivični postupak, a koji neposredno ili posredno proističu iz njegovog odnosa s krivičnim materijalnim pravom. Drugi parametar nas dovodi do zaključka da je jedan od opštih ciljeva

krivičnog postupka *utvrđivanje istine*, ali uz ograničenje koje se ogleda u neophodnosti (omogućavanju) ostvarivanja prava svih procesnih subjekata, a ovdje naročito smatramo neophodnim da naglasimo prava odbrane. Sasvim je razumljivo da će odbrana, gotovo uvek kada je reč o stvarnom učiniocu krivičnog dela, svoja prava vršiti na štetu utvrđivanja istine.² To čini da bi onemogućila donošenje sudske odluke koja bi imala nepoželjne pravne posledice za okrivljenog ili da bi štetne pravne posledice što više umanjila. Dakle, interesi optužbe i odbrane međusobno potpuno su različiti, a to je sasvim prirodno i svojstveno krivičnom postupku.³ Iz tog razloga svako neuvažavanje prava odbrane u ovom kontekstu značilo bi nepravedno favorizovanje optužbe. Još bi apsurdnije bilo zahtevati od okrivljenog da radi u korist utvrđivanja istine, a samim tim i u korist optužbe. To bi značilo da se okrivljeni stavlja u položaj da svesno deluje protiv sopstvenih stranačkih interesa. Tako nešto ne čini nam se nimalo logičnim. Istinu treba utvrditi, i nije sporno da je ona jedan od ciljeva krivične procedure, međutim istina se ne sme utvrđivati po svaku cenu (Brkić, 2014: 118). Istina „po svaku cenu“ i njeno utvrđivanje svim sredstvima protivreči interesima pogođenog (to jest osumnjičenog) i njegovim pravima (Putzke, Scheinfeld, 2012: 4). Zanemarivanje prava odbrane u krivičnom postupku svakako je ozbiljna i nedopustiva povreda. Rekli smo već da je istinu neophodno utvrditi, ali uz neophodni stepen realizacije prava svih učesnika krivične procedure. To znači da je neophodno uvažavati i poštovati prava odbrane. U suprotnom, nepoštovanje ovih prava bi se, u izvesnom smislu, moglo pravdati samim (tim istim!) opštim ciljem krivičnog postupka.⁴ To dalje znači da, u određenom smislu, prava odbrane nesporno predstavljaju značajnu vrstu korektiva načinu ostvarivanja ovog cilja krivične procedure. Upravo iz tog razloga utvrđivanje istine, iako to uvek nećemo izričito navoditi u daljem tekstu, neophodno je shvatati kao cilj krivičnog postupka uz pomenuto ograničenje(!), koja se ogleda naročito u neophodnosti uvažavanja prava odbrane.

---

2 Drugim rečima, mada to naravno nijednim zakonom nije garantovano, okrivljeni se može opredeliti da iznosi neistine (ili prostije rečeno da laže) u krivičnom postupku ukoliko smatra da će od toga imati koristi. Zbog toga ne može biti sankcionisan. To je najbolja potvrda značaja koji se pridaje pravima odbrane.

3 Krivični postupak je mehanizam koji treba da omogući da se od (barem) dve verzije jednog događaja, odabere, tj. dokaže i pravno potvrdi, istinita verzija koja je samo jedna!

4 Tako nešto je bilo sasvim sigurno svojstveno inkvizitorskom tipu krivičnog postupka. Vrlo je verovatno da se s obzirom na karakteristike tog postupka, i uprkos najboljim namerama (smatramo da je takvih namera zaista bilo bez obzira na to što se taj period istorije smatra mračnim) da se istina utvrdi, to nije učinjeno. Povrede i zloupotrebe lako su mogle da se pravdaju ciljem postupka – utvrđivanje istine, kojem je sve bilo podređeno, ali koji ipak nije ostvaren. Setimo se samo torture kao metoda pribavljanja priznanja okrivljenog, koje je imalo neprikosnoven značaj. Nadalje, mogli bismo reći ne samo da nije ostvaren opšti cilj tog postupka nego ni veliki broj posebnih ciljeva. Svesni smo, naravno, ondašnjeg stepena razvoja nauke i mogućnosti iskorišćavanja dokaznog potencijala tragova, ali ovdje i dalje važi poslovice da je put do pakla popločan dobrim namerama.

1.1.3. Naše određenje i poimanje opštih ciljeva krivičnog postupka

Dakle, sumarno govoreći i držeći se okvira pomenutih parametara, konstatovali smo postojanje dva opšta cilja krivičnog postupka, a to su: 1) *praktična realizacija (oživotvorenje) krivičnog materijalnog prava*, i 2) *utvrđivanje istine u krivičnom postupku*, imajući u vidu pomenutu ogradu.

Takođe, treba zapaziti da je utvrđivanje istine u funkciji ostvarivanja prvog pomenutog cilja – praktične realizacije krivičnog materijalnog prava. Isključivo utvrđena istina može predstavljati valjan pravni, ali i moralni osnov, za aktiviranje krivičnog materijalnog prava s ciljem prouzrokovanja pravnih posledica⁵ u smislu izricanja krivičnih sankcija. Suprotno bi predstavljalo pravno afirmisanje neistine, a s obzirom da bi se posledice sudske odluke na njoj zasnivale, bilo bi to i pravno afirmisanje nepravde.

Smatramo celishodnim ovde načiniti analizu i određenog shvatanja u teoriji krivičnog procesnog prava. Naime, već smo u prethodnom tekstu ukazali da određeni autori smatraju da je *neposredni* cilj krivičnog procesa omogućavanje primene materijalnog krivičnog prava na konkretan slučaj, to jest utvrđivanje putem sudske odluke osnovanosti krivičnog zahteva izloženog u optužbi, i ostalih uzgrednih zahteva. Pored ovog neposrednog, krivični proces ima i *konačni (udaljeni)* cilj koji je istovetan sa ciljem krivičnog materijalnog prava čijem ostvarenju krivični proces služi, a to je zaštita društva od kriminaliteta.

Mi pomenutu konstataciju rezonujemo na sledeći način. Naime, nije sporno da je cilj krivičnog postupka praktično realizovanje (omogućavanje primene) krivičnog materijalnog prava, ali i zaštita društva od kriminaliteta. Međutim, treba imati u vidu činjenicu da se u samom krivičnom postupku u značajnoj meri primenjuje krivično materijalno pravo, a to, između ostalog treba da omogući donošenje sudske odluke. Dakle, primena krivičnog materijalnog prava prethodi donošenju sudske odluke i za to je neophodno, ali ono istovremeno, kao što i vođenje krivičnog postupka, barem teorijski posmatrano, doprinosi zaštiti društva od kriminaliteta. Drugim rečima, neminovno je da se krivično materijalno pravo i u krivičnom postupku primenjuje (svesno ili nesvesno) s ciljem zaštite društva od kriminaliteta. Nije uopšte logično smatrati da se ono primenjuje samo radi donošenja sudske odluke. To stoga što je cilj sudske odluke upravo zaštita od kriminaliteta, uz neminovno sankcionisanje učinioca konkretnog krivičnog dela.

Zbog navedenog držimo da primenu krivičnog materijalnog prava ne možemo smatrati ništa neposrednijom u odnosu na zaštitu društva od kriminaliteta,

---

⁵ Nemojmo zaboraviti na ovom mestu da osim pravnih posledica, sudska odluka ima i druge nepravne, ali ništa manje značajne i teške posledice, poput moralne osude, prekora, gubitka poverenja i drugo.

s jedne strane, niti je moguće zaštitu društva od kriminaliteta smatrati konačnijom u odnosu na primenu krivičnog materijalnog prava. Naravno, ne sporimo da su i jedno i drugo ciljevi krivične procedure, ali držimo da se pomenuta konačnost, u određenoj meri, iscrpljuje i u samoj neposrednosti. Primena krivičnog materijalnog prava u toku krivičnog postupka nije od ništa manjeg značaja za zaštitu društva od kriminaliteta u odnosu na značaj koji ima za donošenje sudske odluke kao krajnjeg rezultata krivičnog postupka i njene posledice. Zbog toga smatramo da bilo kakva gradacija ciljeva na „neposredne“ i „konačne (udaljene)“ nije potrebna. Treba uočiti da iz naših izlaganja proizlazi da zaštita društva od kriminaliteta (kao cilj) nije vremenski udaljena, mada je vremenski (ali i posledično) dalekosežnija u odnosu na primenu krivičnog materijalnog prava u odnosu na konkretan krivični slučaj. To stoga što se početkom krivičnog postupka počinje primenjivati krivično materijalno pravo, ali se i, na određen način, društvo štiti od kriminaliteta. Iz tog razloga držimo da je zaštitu društva od kriminaliteta moguće smatrati, nakon donošenja sudske odluke, u izvesnom smislu, samo pravno perfektnijom zaštitom.

1.2. Posebni ciljevi vezani za krivični postupak

Nakon izlaganja o opštim ciljevima krivičnog postupka neophodno je sagledati **posebne ciljeve**. Na ovom mestu samo će biti ukazano na pojedine ciljeve procesnih faza, pojedinih procesnih subjekata i pojedinih procesnih radnji. Tako je cilj faze istrage prikupljanje dokaza i podataka neophodnih za donošenje odluke da li moguće podići optužnicu ili je potrebno obustaviti krivični postupak, ali i izvođenje onih dokaza u pogledu kojih postoji opasnosti da će se moći izvesti na glavnom pretresu ili bi izvođenje bilo otežano. Cilj pripremnog ročišta je izlaženje na glavni pretres sa što manje neizvesnosti u pogledu dokaznih aktivnosti stranaka, kao i lakše organizovanje i planiranje glavnog pretresa. Cilj optužbe je usvajanje navoda optužbe. Cilj odbrane je upravo suprotan i ogleda se u težnji ka konstatovanju neosnovanosti navoda optužbe. Cilj postupka po pravnim lekovima (kako redovnim, tako i vanrednim) je konstatovanje i otklanjanje nepravilnosti odluke protiv koje je pravni lek izjavljen. Cilj saslušavanja svedoka je pribavljanje iskaza lica koje se kao svedok saslušava. Cilj veštačenja je pribavljanje (stručnog) nalaza i mišljenja veštaka. Detaljnije izlaganje o posebnim ciljevima bi, iz razloga mnogobrojnosti, bilo bi bespotrebno opširno⁶ i uveliko bi prevazilazilo okvire ovoga rada.

---

6 Poznato nam je pitanje: ko bi mogao reći sve, a da ne bude smrtno dosadan?

2. Međusobni odnosi opštih i posebnih ciljeva

Nakon što smo odredili opšte i posebne ciljeve, smatramo celishodnim analizu njihovog međusobnog odnosa. Stoga će, u narednim redovima biti učinjena analiza međusobnih odnosa opštih ciljeva, analiza međusobnih odnosa posebnih ciljeva i naposljetku analiza međusobnih odnosa opštih i posebnih ciljeva. Iz date analize proizlaziće i odnos značaja svih pomenutih ciljeva.

Kada su posredi opšti ciljevi krivične procedure konstatovali smo da su to: 1) praktično realizovanje krivičnog materijalnog prava i 2) utvrđivanje istine.

Prvi opšti cilj smo odredili kao rezultat gorepomenutog parametra, a to je odnos krivičnog postupka s krivičnim materijalnim pravom. Dakle, praktična realizacija krivičnog materijalnog prava kao cilj je posledica tog odnosa. Iz tog razloga ovaj cilj je nešto što je „nametnuto“ krivičnom postupku kao cilj.

Drugi opšti cilj krivičnog postupka je utvrđivanje istine. Situacija je na ovom mestu bitno drugačija. Ovaj cilj je u funkciji ostvarivanja prvog cilja, ali uz uvažavanje specifičnosti i zahteva samog krivičnog postupka.

Drugim rečima, krivičnom postupku je određen cilj nametnut, međutim krivični postupak neće bezuslovno da stremi ostvarenju tog cilja. Krivični postupak ima svoje zahteve i karakteristike koji se sublimiraju u utvrđivanju istine kao cilju krivičnog postupka, a shodno tome (trebalo bi) i zadatku suda.

Na osnovu rečenog već i letimičnim čitanjem konstatujemo da je utvrđivanje istine u funkciji praktične realizacije krivičnog materijalnog prava. Bez utvrđene istine krivično materijalno pravo ne može biti sprovedeno na adekvatan i neophodan način. Bez utvrđene istine primena krivičnog materijalnog prava bi predstavljala arbitrarnost. Primena bi ostala bez preko potrebnog uporišta u svedu činjenica (suprotno se može pripisati slučaju, povoljnom spletu okolnosti, što u svakom slučaju nije plansko delovanje). Dakle, nesporno je da bez ostvarenja jednog cilja ne može biti ostvarenja ni drugog.

U kontekstu rečenog, mogli bismo ova dva cilja svesti na samo jedan. To bi se moglo izvesti tako što bi se pod praktičnu realizaciju krivičnog materijalnog prava podvelo i utvrđivanje istine kao cilj. Tada bi ova dva cilja predstavljala jedinstvo, baš kao i sada, ali ne bi se vršila nikakva „deoba“ tako postavljenog opšteg cilja krivične procedure. Ukratko, krivični postupak bi tada imao jedan opšti cilj – praktično realizovanje krivičnog materijalnog prava, koji bi konzumirao utvrđivanje istine.

Mi međutim smatramo da je ova „deoba“, odnosno izričito navođenje ova dva cilja individualno, sasvim neophodno i primereno.⁷ Činjenica da je utvrđi-

---

⁷ Ovakvom našem stavu bi se moglo prigovoriti, te podelu nazvati veštačkom, ipak autor je toga dobro svestan i taj „rizik“ prihvata u potpunosti.

vanje istine nedvosmisleno i funkciji praktične realizacije krivičnog materijalnog prava ništa ne menja na planu odnosa ova dva cilja u navedenom kontekstu. Smatramo da je izričita distinkcija ova dva cilja neophodna zbog sledećih razloga. Naime, na osnovu odnosa krivičnog postupka s krivičnim materijalnim pravom vidimo da oni čine jedinstvo iz kog za krivični postupka proizlazi obaveza. Dakle, krivičnom postupku je određen cilj „nametnut“ na taj način. S druge strane, na osnovu utvrđivanja istine vidimo sve one osobenosti i zahteve krivičnog postupka kojima on determiniše ostvarivanje „nametnutog“ mu cilja. To dalje znači da postupak zadržava samosvojnost uprkos tome što za njega proističu određene obaveze na osnovu odnosa s krivičnim materijalnim pravom, te mu je u tom smislu u određenoj meri i podređen.⁸ Upravo ovo su razlozi zbog kojih smatramo da je neophodno razlikovanje dva pomenuta cilja. Prvi ukazuje na odnos zavisnosti, dok drugi ukazuje na neophodnost zadržavanja samosvojnosti uprkos odnosu zavisnosti.⁹ Takođe, zbog toga držimo da su oba cilja jednakog stepena značaja. Neumesno je i logički pogrešno praktično realizovanje krivičnog materijalnog prava smatrati značajnijim kada se ono *de facto* ne može, adekvatno i na način koji je jedino prihvatljiv, ostvariti bez utvrđene istine.

Kada je posredi međusobni odnos posebnih ciljeva držimo da nikakvu gradaciju njihovog značaja nije moguće napraviti. Naime, pitanje je kako utvrditi da li je značajniji prvostepeni postupak ili drugostepeni postupak. Kojim merilom se služiti u davanju većeg značaja faze istrage u odnosu na veštačenje na glavnom pretresu ili obrnuto? Takođe, nije moguće naći bilo koji kriterijum koji bi prava optužbe favorizovao u odnosu na prava odbrane i obrnuto. Nije moguće *a priori* reći da je veštačenje značajnije od svedočenja ili obrnuto. Sve navedeno nam ukazuje da nije moguće iznaći bilo kakav kriterijum kojim bi se dobio određeni kvantitativno izražen pokazatelj značaja odnosa posebnih ciljeva.

U slučaju međusobnog odnosa opštih i posebnih ciljeva konstatujemo da pojedini posebni ciljevi jesu u funkciji i doprinose ostvarivanju opštih, neki drugi posebni ciljevi otežavaju ili potpuno onemogućuju ostvarenje opštih ciljeva, dok pak pojedini posebni ciljevi imaju indiferentan odnos prema opštim ciljevima (niti mu doprinose, nita ga ograničavaju ili onemogućuju) (Živanović, 1941: 16).

---

8 S druge strane, i krivično materijalno pravo je u određenom smislu i u određenoj meri podređeno krivičnom postupku. To stoga što krivični postupak institucionalizuje sprovođenje zahteva krivičnog materijalnog prava, a ono što nam je u ovom kontekstu još važnije, krivični postupak postavlja okvire za to. Moguće je kretati se samo unutar tih okvira. Sve van tih okvira je polje zloupotreba, nepravdičnosti i povreda pravnih pravila.

9 Najprostije rečeno, postoji apsolutna spremnost za timski rad, ali se zadržava i individualnost u potpunosti. Pitanje je koliko je to poželjno u timu (obično se kaže da u timu nema „ja“), međutim, ovde je to sasvim neophodno i održivo.

Ovakvo stanje stvari je potpuno razumljivo i imanentno je slučajevima egzistiranja mnoštva posebnih ciljeva koji se „vezuju“ za procesne aktivnosti procesnih subjekata koji imaju različite procesne položaje, a samim tim i različite procesne ciljeve.

2.1. Mogućnost hijerarhijskog pozicioniranja opštih i posebnih ciljeva

Naposletku ovog dela moramo sagledati i eventualnu mogućnost hijerarhijskog ustrojstva svih pomenutih ciljeva. Kako smo konstatovali opšti ciljevi krivičnog postupka su istog značaja te ih nije moguće hijerarhijski pozicionirati prema kriterijumu značaja. Kada su posredi posebni ciljevi, nije moguće naći kriterijum kojim bi se vrednovala i adekvatno izrazio značaj ciljeva. Stoga, držimo da je hijerarhijsko ustrojstvo moguće uspostaviti isključivo na osnovu stepena opštosti ciljeva, ali ne i na osnovu njihovog značaja! Ne čini nam se logičnim tvrditi da je određeni opšti cilj značajniji, a samim tim i hijerarhijski više pozicioniran u odnosu na posebne ciljeve, jer taj opšti cilj predstavlja ništa drugo do zbir dejstava postignutih ostvarenjem posebnih ciljeva. Opšti ciljevi su hijerarhijski više pozicionirani samo stoga što su višeg stepena opštosti u odnosu na posebne ciljeve, i obrnuto, posebni ciljevi su na nižem stepenu hijerarhijske lestvice u odnosu na opšte ciljeve jer su u odnosu na njih nižeg stepena opštosti.

3. Uslovljenost opštih i posebnih ciljeva opštim vrednosnim sistemom

Kada su u pitanju ciljevi vezani za krivični postupak (kako opšti, tako i posebni) značajno je pitanje njihove uslovljenosti. U ovom delu pokušaćemo da damo kraći prikaz faktora koji determinišu pomenute ciljeve.

Pre svega, treba na ovom mestu poći od činjenice da uređenje i funkcionisanje svakog društva počivaju na određenim vrednostima koje su opšteprihvaćene, neupitne i najvišeg stepena opštosti. Neke od tih vrednosti su pravda, pravičnost, poštenje, istina i drugo. Drugim rečima, to su sve one vrednosti koje su neophodne za pravilno uspostavljanje i funkcionisanje svih međuljudskih odnosa u svakom društvu. Zbog toga te vrednosti su nešto što se podrazumeva, ili bi barem trebalo da se podrazumeva.¹⁰

---

¹⁰ Na ovom mestu stvari ćemo sagledavati isključivo teorijski, ostavićemo po strani sve karakteristike „savremenog“ društva i (ne)prilike današnjice u kojima ljudi egzistiraju, a koje sasvim sigurno čine pravo carstvo primitivizma, koje dovodi do prevrednovanja tradicionalnih vrednosti. Tako je

Pomenute vrednosti zbog svog značaja moraju biti i pravno obuhvaćene. U tom smislu ni pravila krivičnog postupka ne smeju biti izuzetak. Krivični postupak treba da bude takav da omogući pravno potvrđivanje tih vrednosti.¹¹ Krivična procedura treba da bude mehanizam koji omogućuje svakom pojedincu da „oseti“ značaj pomenutih opštih, a možemo slobodno reći i civilizacijskih vrednosti.¹² Drugim rečima, da „oseti“ da ga te vrednosti nisu „zaboravile“, te da on ne predstavlja izuzetak u tom smislu. Napominjemo ovde da je neophodno da te vrednosti „oseti“ i okrivljeni, pa i osuđeni, bez obzira da li to njemu pričinjava zadovoljstvo ili time nije zadovoljan. Od značaja je samo ono što je zaslužno.¹³

Konstatujemo da su ciljevi postupka, kao takvi, posledica opštih i najviših društvenih vrednosti. Takvo stanje stvari nas i ne iznenađuje ukoliko se ima u vidu da su upravo te najviše vrednosti pravno izražene kroz niz prava čoveka i građanina. Na kraju krajeva, pravo u svom krivičnopravnom delu, bez izuzetka služi zaštiti takvih vrednosti (koje su izražene kroz čitav niz prava koja su garantovana i najvišim pravnim aktima) i sankcionisanju njihovih kršenja. Krivični postupak je instrument koji treba dodatno da učvrsti pomenute vrednosti. Tom potrebom determinisani su i njegovi ciljevi.

4. Ciljevi u kontekstu legitimnosti krivičnog postupka

Sve ciljeve koje smo u prethodnom tekstu pominjali, dakle i opšte i posebne, treba sagledati sa još jednog aspekta. To je aspekt legitimnosti krivičnog postupka. Upravo gorenavedeni ciljevi su faktor koji krivičnom postupku daje legitimnost. Naime, samo onaj postupak koji stremi opšteprihvaćenim ciljevima, te je tako ustrojen da do njih može doći na pravno, moralno i društveno prihvaćen način, može se smatrati legitimnim. U tom smislu, ciljevi su ono što opravdava pokretanje, vođenje krivičnog postupka, te naposletku i izvršenje odluka donetih u postupku.

---

sasvim neupitno što intimno postaje javno, sve pošteno postaje nepoželjno i nedovoljno, primitivci su postali uzori, a sve što odstupa od takvih aktuelnih obrazaca, smatra se, u najmanju ruku čudnim. Ova konstatacija ne znači da smo pesimistični, već smo realistični. Takođe, naše izlaganje o vrednostima i njihovoj neophodnosti, ali i mogućnosti njihovog dostizanja ne čini nas utopistima, već je odraz neophodnosti da se stvari postave na svoje mesto.

- 11 Za lakše shvatanje, naročito ovog dela teksta rada, ne bi trebalo imati u vidu aktuelnu normativnu regulativu krivičnog postupka Srbije.
- 12 Tako se, na primer, ukazuje da je nesporno da je istina univerzalna vrednost koja je vekovima dobijala na značaju, ali je i napor da se do nje stigne postajao sve veći (Krštenić, 2005: 750).
- 13 Umesno je podsetiti se na ovom mestu latinske izreke – *Iuris praecepta sunt haec: honeste vivere, alterum non laedere, suum cuique tribuere.*

Svaki postupak koji se ne odlikuje takvim ciljevima i takvom strukturom ne možemo smatrati legitimnim. Ukoliko postupak ne determinišu racionalni ciljevi čije ostvarivanje treba da omogućuje dostizanje najviših vrednosti, postupak gubi svoje preko potrebno utemeljenje, dovoljno je samo da se zapitamo, na primer, šta je cilj vođenja krivičnog postupka ako ne zaštita društva od kriminaliteta? Ili, možda je naša teza još očiglednija ukoliko je posmatramo kroz pitanje – šta je ono što opravdava unošenje veoma značajnih promena u pravna stanja različitih pravnih subjekata, što je direktna posledica sudske odluke donete u krivičnom postupku, ako to nije istina koja je utvrđena u postupku? Ništa. Samo ako se utvrdi istina krivični postupak može ostvariti cilj pravednosti. Takođe, nije prihvatljiva istina postignuta na bilo koji način, već samo istina utvrđena u moralno besprekornoj formi (Peters, 1985: 82–83). Davidov piše da je presuda pravedna samo ukoliko je kažnjeni okrivljeni *zaista* kriv, odnosno ako je oslobođeni okrivljeni *zaista* nevin. To znači da pravda i istina idu ruku pod ruku (Davidov, 2017:107). U slučaju nepostojanja obaveze da se utvrdi istina držimo da ništa ne bi moglo da posluži kao osnov legitimacije krivičnog postupka.¹⁴ Krivični postupak bi bio sveden na trivijalnost. Takođe, ne treba zaboraviti da „[...] bez istine nema dobrog pravosuđa.“ (Slijepčević, 1966: 7). Krivični postupak bi bio lutrija, te bi se ishod pripisivao sreći ili možda čak i sudbini. Sasvim je jasno, pa nema potrebe naročito ni naglašavati da je tako nešto apsolutno nedopustivo u bilo kom pravnom postupku. U teoriji se ukazuje da: „Jezgro svih klasičnih teorija procedure u vezi je s *istinom* (podvukao S. M.) ili s ciljem istinske pravde.“ (Luhmann, 1992: 36). Ovde bismo samo dodali da posredi mora biti neraskidiva veza.

Ne zaboravimo da je opšti cilj krivičnog postupka, pored utvrđivanja istine, praktična realizacija krivičnog materijalnog prava. Međutim, veliko je pitanje da li bi taj cilj samostalno mogao da posluži kao osnov legitimacije krivičnog postupka. Ovo stoga što je upravo istina ta koja je zaslužna za adekvatno ostvarenje praktične realizacije krivičnog materijalnog prava kao cilja.

Posebni ciljevi su osnov legitimacije u užem obimu, te postupak legitimišu, svaki zasebno, samo u određenom segmentu.

Na ovom mestu treba imati u vidu da posebni ciljevi koji su u suprotnosti s opštim ciljevima krivičnog postupka ne dovode u pitanje legitimnost krivične procedure. Kako smo već ukazali, takva suprotnost je neminovnost. Čak iako to možda na prvi pogled ne izgleda tako i takvi posebni ciljevi (uprkos suprotstavljenosti opštim ciljevima) daju legitimnost postupku. To stoga što doprinose

---

14 Upravo zbog toga smatramo da svi postupci u kojima nije predviđena obaveza za utvrđivanje istine, ili je polje mogućnosti utvrđivanja istine suženo, bilo dominacijom institute koji od istine udaljavaju, bilo propisivanjem mnoštva izuzetaka od primene institute koji su u funkciji utvrđivanja istine, pate od kardinalnih problema.

afirmaciji najznačajnijih prava i sloboda pojedinaca koji uzimaju učešća u krivičnom postupku. Najbolji primer ovoga su prava odbrane.

Ukoliko ciljevi ne bi predstavljali osnov legitimnosti krivičnog postupka, to bi značilo da smo dospeli u jednu veoma nelogičnu situaciju koja bi čitav sistem ostavila bez utemeljenja. Naime, bilo bi sasvim legitimno krivični postupak voditi, kako zbog zaštite društva od kriminaliteta, tako i zbog bilo kojih drugih razloga. Pitanje je ko bi i prema kom kriterijumu odredio te razloge, te konstatovao u svakom konkretnom slučaju da li oni postoje. Jasno je da bi to bilo ogromno polje za neograničene arbitrarnosti. Takođe, donošenje odluke na osnovu utvrđene istine ne bi bilo ništa legitimnije od donošenja odluke bez da je istina utvrđena. Ovakva situacija bi bila logički neodrživa. To stoga što bi se dve ili više potpuno različite odluke, u suštinski identičnim slučajevima, smatrale potpuno prihvatljivim. Drugim rečima, bilo bi potpuno legitimno, povodnom dva krivična dela, koja se u bitnom ne razlikuju, u dva različita krivična postupka, koja se čak i istovremeno vode, u uslovima iste društvene svesti i društvenih vrednosti, donesu dijametralno različite sudske odluke, bez ijednog razloga da se bilo kojoj prigovori.

Na osnovu rečenog moramo zapaziti da su ciljevi osnov legitimnosti krivičnog postupka, ali da su isto tako i faktor ograničavanja postupka, to jest „držanja“ krivičnog postupka u prihvatljivim okvirima.

5. Zaključak

U radu su analizirani opšti ciljevi krivičnog postupka i posebni ciljevi vezanih za krivični postupak. Analiza je data s nekoliko aspekata. Pre svega, razmatran je međusobni odnos ciljeva, a posebno je ukazano i na mogućnost njihovog hijerarhijskog pozicioniranja. Nakon toga ukazano je na opštu, društvenu uslovljenost ciljeva (opštih i posebnih) kao i na njen značaj. Da bi se prikazala složenost problematike ciljeva postupka, dat je i prikaz shvatanja pojedinih autora. Takođe, dat je i predlog parametara koji, prema našem shvatanju, imaju ključan značaj za određenje opštih ciljeva krivičnog postupka. Precizirana su i analizirana dva opšta cilja krivične procedure izvedena na osnovu pomenutih parametara. Naposletku, ukazano je na jednu veoma značajnu funkciju pomenutih ciljeva. Naime, ciljevi daju preko potrebnu meru legitimnosti krivičnoj proceduri. Upravo zbog oni moraju biti izraz i prirodni nastavak opštih društvenih vrednosti. Imajući u vidu značaj te funkcije slobodni smo da zaključimo da svi krivični postupci koji nemaju adekvatno ciljno utemeljenje „pate“ od ozbiljnih i suštinskih problema koji dovode u pitanje čitavu konstrukciju krivične procedure. Naime,

ukoliko krivični postupak nema ciljeve koji se oslanjaju na opšte društvene i najšire utemeljene vrednosti, on predstavlja samo „robovanje“ određenoj formi, i to bez prihvatljivih razloga. Drugim rečima, krivični postupak ostaje bez legitimnosti, što vodi kvalitativnoj degradaciji.

6. Literatura

- Bajović, V. (2012). „Amerikanizacija dokaznog postupka“, *Pravni život*, (9) str. 829–844.
- Bejatović, S. (2016). *Krivično procesno pravo*, Beograd: Službeni glasnik.
- Brkić, S. (2016). *Krivično procesno pravo I*, Novi Sad: Pravni fakultet Univerziteta u Novom Sadu.
- Damaška, M. (1973). „Evidentiary Barriers to Conviction and Two Models of Criminal Procedure: A Comparative Study“, *University of Pennsylvania Law Review*, 121(3), str. 506–589.
- Davidov, S. (2017). *Rasprava o krivičnom postupku: ima li pravde bez istine?*, Novi Sad: Svetionik.
- Grubač, M. (2004). *Krivično procesno pravo – uvod i opšti deo*, Beograd: Službeni glasnik.
- Jovančević, N. (2012). „Princip istine u novom ZKP od 2011“, *Pravni život*, (9), str. 845–859.
- Kotarbinjski, T. (1964). *Traktat o dobrom delanju*, Beograd: Nolit.
- Krapac, D. (1995). *Engleski kazneni postupak*, Zagreb: Pravni fakultet u Zagrebu.
- Krštenić, J. (2005). „Utvrđivanje i osporavanje istine u krivičnom postupku“, *Pravni život*, (9), str. 733–751.
- Luhmann, N. (1992). *Legitimacija kroz proceduru*, Zagreb: Naprijed.
- Marković, M. (1930). *Udžbenik sudskog krivičnog postupka Kraljevine Jugoslavije*, Beograd: Narodna štamparija.
- Peters, K. (1985). *Strafprozess*, Heidelberg: C. F. Müller.
- Putzke, H., Scheinfeld, J. (2012). *Strafprozessrecht*, München: C. H. Beck.
- Simić-Jekić, Z. (1982). *Krivično procesno pravo SFRJ*, Beograd: Privredna štampa.
- Škulić, M. (2013). *Krivično procesno pravo*, Beograd: Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu.
- Slijepčević, S. (1966). „Istina i pravosuđe“, *Glasnik advokatske komore Vojvodine*, (11), str. 1–8.

- Vasiljević, T. (1970). *Sistem krivičnog procesnog prava SFRJ*, Beograd: Zavod za izdavanje udžbenika socijalističke Republike Srbije.
- Weigend, T. (2011). „Should We Search for the Truth, and Who Should Do it?“, *North Carolina Journal of International Law and Commercial Regulation*, 36(2), pp. 389–415.
- Živanović, T. (1941). *Osnovni problemi krivičnog i građanskog procesnog prava (postupka)*, Beograd: Srpska kraljevska akademija.

Siniša MORAVAC

master student

Faculty of Law, University of Novi Sad

ON THE AIMS OF CRIMINAL PROCEDURE

In reserch about the goals of criminal procedure author find that there are many goals of criminal procedure. All of those goals author divided in two group. First group is formed from general goals of criminal procedure, and the second group contains all particular goals that can be found in criminal procedure – those goals are goals of parties and, overall, of every subject that took any type of activity in criminal procedure, goals of stadiums and fases of criminal procedure etc.

As an object of this paper, the author also determined the analysis of the aims of criminal procedure in the context of the legitimacy of criminal procedure and the hierarchical relationship of the aims of the criminal procedure.

The author explains that the aims of criminal procedure must be based on overall social values like justice, truth, equity and so on. That is necessary because of two reasons. First, they determine the aims of criminal procedure, and second, those social values, which are now legally expressed, will give the very needed dose of legitimacy to criminal procedure. Author concludes that criminal procedures which are not designed to respect tis two reasons are very problematic.

Key words: *criminal procedure, aims, truth, legitimacy*